

به نام خدا

برنامه های زنده تلویزیون کارگردانی، ارتباطات، مدیریت

مؤلف:

افسانه خلیلی

انتشارات ارسطو
(چاپ و نشر ایران)

۱۴۰۰

پیش‌گفتار

سال ۱۳۸۳ پس از فارغ‌التحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد رشته تولید برنامه‌های تلویزیونی و عبور از کمیته تخصصی به دریافت ابلاغ کارگردانی تلویزیون نائل و به‌عنوان کارگردان وارد پخش شبکه جهانی جام‌جم شدم. تحت آموزش و یادگیری قرار گرفتم تا شغل کارگردانی برنامه‌های زنده را با کارآیی بالاتری انجام دهم و خود را برای این عنوان شغلی آماده کنم.

آن زمان، امکان آموزش دهلیزی در فضایی شبیه‌سازی‌شده از شرایط واقعی وجود نداشت تا بتوانم در یک محیط آموزشی واقعی‌تر، تمام جوانب پنهان و آشکار تولید برنامه‌های زنده تلویزیونی را فراگیرم. این معضل همچنان نه‌تنها برای من، بلکه برای تمام فارغ‌التحصیلان این رشته در ایران وجود

دارد. بدین جهت فرآیند انطباق‌پذیری‌ام با شغل کارگردانی برنامه‌های زنده به‌سختی انجام شد. در هفته‌های اول، دچار گران‌باری کیفی نقش و شغل شده و با این پرسش‌ها مواجه بودم که آیا مسیر را درست آمده‌ام؟ آیا مناسب این شغل هستم؟ و هزاران سوال دیگر. طی هفته‌ها کارگردانان باتجربه و کاربلد، بی‌دریغ آموزه‌هایشان را در اختیارم قرار دادند و از رهنمودهای آنها بهره‌مند می‌شدم. پس از طی کردن فرآیند جامعه‌پذیری به‌طور پیوسته اعضای باتجربه الگوی عمل من بودند و به مرور با قوانین، رویه‌ها، خط‌مشی‌ها و الزامات نانوشته پخش برنامه‌های زنده آشنا شدم. طی این فرآیند کارآموزی تجربی، بجز کتب کلاسیک که در دوران دانشگاه خوانده بودم، هیچ منبع مکتوبی موجود نبود تا راه را هموارتر کند و برخی آموخته‌ها با آزمون و خطا به‌دست می‌آمد و این رنج مضاعف بود.

از آن زمان سال‌ها می‌گذرد، اما همواره فقدان منبعی مکتوب به‌عنوان راهنما در گوشه ذهنم باقی مانده بود و دغدغه شد. بعدها شغل معلمی و تدریس کارگردانی برنامه‌های زنده برای دانشجویان، جای خالی کتابی در این زمینه را بیشتر برایم نمایان کرد و این انگیزه را افزود تا کتابی با عنوان برنامه‌های زنده، کارگردانی، ارتباطات و مدیریت تألیف کنم تا فارغ‌التحصیلان رشته کارگردانی برنامه‌های تلویزیونی در بدو کار با دشواری کمتری مواجه شوند.

لذا در این کتاب برآنم با اشاره به تعاریف، ضرورت‌ها و اهمیت برنامه‌های زنده در صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به ویژگی‌های شخصیتی، توانمندی‌های ضروری و شیوه کلی مدیریت یک کارگردان پردازم و از آنجایی که موفقیت یک برنامه زنده به ارتباط موثر کارگردان به‌عنوان مدیر برنامه، با عوامل دیگر بستگی دارد،

بخش دیگر این کتاب را به شرح وظایف و مسئولیت‌های هر یک از عوامل در ارتباط با کارگردان اختصاص داده‌ام.

همانطور که اشاره شد، فقدان منبعی مکتوب درباره کارگردانی برنامه‌های زنده، مرا را بر آن داشت تا درباره هر یک از رشته‌های شغلی مرتبط با آن، مصاحبه‌هایی با پیشکسوتان این عرصه داشته باشم و چکیده‌ای از برخی تجربیات این عزیزان را در اختیار تازه‌واردان این عرصه قرار دهم. در ادامه و از آنجایی که شناخت ژانرهای متداول در تولید برنامه‌های زنده تلویزیونی از ضروریات یک کارگردان توانمند است، در بخش پایانی کتاب، به‌طور اجمالی ضمن اشاره به تفاوت ژانرهای گوناگون به چگونگی مدیریت، ارتباطات و اداره آن برنامه توسط کارگردان نیز اشاره کرده‌ام.

در پایان از تمام کسانی که با شرکت در مصاحبه‌ها، نگارنده را در نگارش این کتاب یاری نموده‌اند و

همچنین از جناب آقای علی ملاجانی، روان‌شناس و کارشناس رسانه و جناب آقای سعید آتشین، مدرس و عضو کمیته تخصصی کارگردانی سیما که با دقت نظر مطالب نگاشته شده را ملاحظه کرده و راهنمایی فرمودند، سپاسگزاری و قدردانی می‌نمایم.

فهرست مطالب

فصل اول: ۹

فصل دوم: ۱۹

فصل سوم: ۴۳

فصل چهارم: ۷۱

منابع و مآخذ ۱۳۹

فصل اول :

➤ تاریخچه پخش برنامه زنده در

تلویزیون

➤ ویژگی‌های برنامه زنده

➤ تفاوت برنامه زنده با تولیدی

➤ ضوابط و معیارهای تولید یک

برنامه زنده

➤ ضرورت پخش برنامه‌های زنده

در تلویزیون

تاریخچه پخش برنامه زنده در تلویزیون

ساعت ۵ بعدازظهر جمعه یازدهم مهر ماه ۱۳۳۷ نخستین فرستنده تلویزیونی کشور در تپه‌های الوند آغاز به کارکرد و به این ترتیب، مردم ایران کم‌کم اما با شور و هیجان با این پدیده به عنوان یک رسانه تصویری آشنا شدند. یازده سال پس از آنکه جان لوگی‌برد، مخترع اسکاتلندی در ۲۶ ژانویه ۱۹۲۶ برای نخستین‌بار یک سیستم تلویزیونی فعال را برای اعضای مؤسسه سلطنتی با یک گزارشگر روزنامه در آزمایشگاه خود در لندن به نمایش گذاشت، تلویزیون ایران در سال ۱۳۴۵ اولین برنامه زنده تلویزیونی خود را با پخش مراسمی از امجدیه آغاز کرد. این برنامه یک استودیو، سه دوربین، دو دستگاه ضبط مغناطیسی

و یک فرستنده در اختیار داشت و به مدت سه ساعت روی آنتن رفت. (سولاری، ۱۳۸۶)

از اولین برنامه‌های زنده تلویزیون ایران، پوشش مراسم جشن‌های ۲۵۰۰ ساله محمدرضا پهلوی بود که از واحد سیار روی آنتن می‌رفت. در این جشن‌ها از ۶ دوربین استفاده می‌شد. سال ۱۳۴۹ اولین استودیوی تلویزیونی در ایران به طور رسمی شروع به کار کرد. این استودیو مختص شبکه یک ایران بود و بخش‌های خبری نیز از همین استودیو اجرا می‌شد.

تلویزیون حتی در دوران طفولیت خود هم شاهد پخش زنده رویدادهایی بود که توسط دوربین‌های ثابت و بزرگ شکار می‌شدند. برخلاف قابلیت امروزی این رسانه، پوشش برنامه‌های زنده در گذشته نیازمند مکان فیزیکی ثابتی بود تا حرکت بین استودیو و دوربین‌ها را امکان‌پذیر کند و از این جهت پوشش برنامه زنده نیازمند برنامه‌ریزی

گسترده و بالطبع زمان بر بود. این امر نوع رویدادهایی که می‌شد به‌طور زنده پوشش داد را محدود می‌کرد، اما در هر صورت جذابیت این نوع پخش و تاثیر آن بر مخاطب بسیار زیاد بود.

در ابتدای تاسیس تلویزیون تمام برنامه‌ها به صورت زنده و هم‌زمان پخش می‌شد. در آن سال‌ها، امکان ضبط برنامه وجود نداشت، چراکه هنوز ویدئو اختراع نشده بود. تیرل در کتاب «ژورنالیسم تلویزیونی» شرایط آن زمان را چنین توصیف می‌کند: «اولین پخش برنامه‌های تلویزیونی در سال‌های ۱۹۴۹-۵۰ (۲۹-۱۳۲۸ شمسی) آغاز شد. مردم خیلی زود تلویزیون را پذیرفتند، چون رادیو را می‌شناختند و رسانه رادیو زمینه را آماده کرده بود. سرگرمی، ارائه اطلاعات و منسجم کردن، کاری بود که رادیو در زمان جنگ انجام داده بود، لذا مردم با آن ارتباط برقرار کرده بودند. شیوه پخش مستقیم و زنده تلویزیونی در اوایل مورد

توجه و همین امر، عامل قدرتمند شدن تلویزیون بود». (تیرل، ۱۳۹۶، ص ۲۱۹)

اینکه امروز با رخدادهای بین‌المللی از طریق پخش زنده همراه می‌شویم، قبل از توسعه فناوری دوربین‌های پرتابل، امکان‌پذیر نبود. در سال ۱۹۴۹ پخش زنده نجات دختر بچه‌ای به نام کتی فیکاس توسط گروه نجات در کالیفرنیا، قلب مردم را تسخیر کرد.

در سال ۱۹۵۱ پخش گزارش استراق‌سمع‌های کافور درباره سیاست و جرم سازمان‌یافته، مردم علاقه‌مند به فرآیندهای سیاسی را مبهوت و متعجب کرده بود. در دهه ۱۹۵۰ میلادی پخش زنده شامل طیف گسترده‌ای از برنامه‌های تماشایی مانند ساعت کم‌دی کالگیت، رویدادهای ورزشی و درام‌های ادبی می‌شد.

ویژگی‌های برنامه زنده

در حالی عوامل برنامه وارد استودیو می‌شوند که کارگردان از ساعاتی قبل با تهیه‌کننده تعامل کرده، نظراتش را جویا شده و میز میکسر را آماده کرده است. کندانکتور برنامه در اختیار کارگردان، منشی صحنه، گرافیست، تکنسین فنی، صدابردار و دیگر عوامل قرار می‌گیرد. کارگردان با عوامل دکور و نور نظراتش را مطرح می‌کند، دکوپاژ می‌کند و با تصویربرداران درباره شات‌های موردنظر تصمیم می‌گیرند. مجری و عوامل جلوی دوربین، دیدگاه‌های کارگردان را می‌شنوند. این کار مثل آن است که هرکس ساز خود را کوک می‌کند تا با نظر رهبر ارکستر در یک هارمونی هماهنگ قطعه‌ای از کارش را به نمایش بگذارد. در این منظومه، هرکس مسئولیت خود را می‌داند و با گروه هم‌نوا می‌شود.

پخش زنده یک برنامه تلویزیونی، چه استودیویی و چه میدانی، شبیه اجرای زنده یک ارکستر موسیقی

در مقابل تماشاگران است. در ارکستر موسیقی اگر سازی ناکوک باشد یا نوازنده‌ای با بقیه نوازندگان هماهنگ نباشد، سریع مشخص خواهد شد. هماهنگی میان عوامل تولید یک برنامه زنده، درست مشابه هماهنگی میان نوازندگان ارکستر است و هر اشتباهی خیلی زود روی آنتن می‌رود و دیده خواهد شد.

در عین حال باید توجه داشته باشیم تولید یک برنامه زنده فراتر از هماهنگی میان عوامل تولید است که همین عامل کار را پیچیده‌تر از اجرای گروهی یک قطعه موسیقی می‌کند. در یک ارکستر، قطعه موسیقی، پارتیتوربندی و نوشته شده، بارها و بارها تمرین می‌شود و رهبر ارکستر مشکلات اجرا را به نوازندگان گوشزد و اشکالات را برطرف کرده است، اما برنامه زنده درباره رویدادی است که هنوز اتفاق نیفتاده، هنوز دیده و گفته نشده و تمرین کردن برای اجرای آن معنایی ندارد.

بعضی از رویدادهایی که قرار است به‌طور زنده پخش شوند، تنها یک بار اتفاق می‌افتند و نمی‌توان آن‌ها را تمرین کرد. به عنوان مثال، نمی‌توان از بازیکنان یک تیم فوتبال خواست یک بار دیگر گل را تکرار کنند یا از رهبران سیاسی یا حتی مهمانان یک میزگرد درخواست کرد که سخنان یا بازخوردهای‌شان را تکرار کنند. (زتل، ۱۳۸۴، ص ۵۸۴)

یک برنامه زنده براساس پیش‌بینی‌هایی محدود درباره آنچه قرار است دیده و شنیده شود، طراحی می‌شود و سایر اتفاقات، حاصل تصمیم‌گیری‌های در لحظه کارگردان و ایفای نقش سایر عوامل تولید است. در برنامه‌های زنده تصمیم‌گیری آنی بسیار با اهمیت است، چراکه هیچ اشتباهی قابل برگشت نیست.

در منابع مختلف تعاریف گوناگونی از برنامه زنده ارائه شده است: «برنامه زنده، برنامه‌ای است که

مسئولیت پخش آن به گروه برنامه‌ساز تفویض شده و با نظارت عالی پخش روی آنتن می‌رود. هدف از پخش زنده یک برنامه به جز موارد اضطراری و ضرورت‌های فوریتی، بالا بردن جذابیت و تقویت ارتباط با مخاطب است، بنابراین تمام جوانب محتوایی، فنی، ساختاری و هنری که در برنامه تولیدی وجود دارد در برنامه زنده باید رعایت شود تا کار نهایی کیفیت قابل‌قبولی داشته باشد.»

در تعریفی دیگر از برنامه زنده چنین آمده است: «برنامه زنده، برنامه‌ای است که تولید و پخش آن هم‌زمان صورت می‌گیرد، البته تمام برنامه‌های زنده به‌طور هم‌زمان تولید و پخش نمی‌شوند. برنامه زنده دارای قسمت‌های مختلفی است که برخی از قسمت‌های آن از پیش تولید شده و به‌عنوان مکمل در یک برنامه زنده به کار برده می‌شوند.»

به‌عنوان مثال، برنامه زنده گفت‌وگوی خبری شبکه دو سیما، بخش بحث و مناظره آن پخش زنده است، اما قسمت‌های گزارشی آن از قبل تهیه می‌شود. قسمت‌های دیگری هم وجود دارد که می‌تواند به عنوان میان‌برنامه در یک برنامه زنده روی آنتن برود.

قبل از بیان ضوابط و معیارهای برنامه زنده لازم است اشاره کوتاهی به ویژگی هم‌زمانی داشته باشیم. هم‌زمانی، یکی از ویژگی‌های رادیو و تلویزیون است. هم‌زمانی یعنی رسانه در لحظه پیام خود را به مخاطب می‌رساند و بر او اثر آنی می‌گذارد. امروزه مخاطب هم‌زمان با وقوع یک رخداد توسط رسانه در جریان آن قرار می‌گیرد. در گذشته فراگیری برنامه‌های زنده مانند امروز نبود. به عنوان مثال، ترور رئیس‌جمهور آمریکا، جان اف‌کندی از جمله حوادثی بود که مردم هم‌زمان در جریان آن قرار گرفتند.

در همین چارچوب به مراسم تشییع پیکر بنیان‌گذار جمهوری اسلامی، امام خمینی(ره) می‌توان اشاره کرد که به صورت زنده از شبکه یک سیما پخش شد. مناظره‌های زنده تلویزیونی در زمان انتخابات ریاست جمهوری یا پخش مستقیم مسابقات ورزشی هم مثال‌های خوبی در این زمینه هستند. مثلاً، پخش زنده مسابقه فوتبال بین ایران و استرالیا در ۱۳۷۶، گل خداداد عزیزی را به رخدادی ماندگار بدل کرد.

در مجموع می‌توان گفت ویژگی هم‌زمانی، اصل متمایزکننده برنامه‌سازی در تلویزیون است. برنامه زنده تلویزیون تاثیر عمده‌ای بر فنون تولید دارد. در یک برنامه زنده، بینندگان حوادث واقعی را همان‌طور که اتفاق افتاده، مشاهده می‌کنند. احساس آن‌ها این است که با چشم دوربین همه چیز را می‌بینند و هیجان، انتظار، دلهره و حوادث غیرقابل پیش‌بینی را تجربه می‌کنند. اضطراب و

ناآرامی در موقعیت‌های خاص، به‌ویژه در پخش بازی‌ها و مسابقات ورزشی که نتیجه آن‌ها مشخص نیست هم از این موارد است.

در یک برنامه زنده، بیننده در ارتباطی دوسویه و تعاملی حوادث واقعی را در لحظه وقوع مشاهده می‌کند، از تماشای اتفاق‌های غیرقابل پیش‌بینی هیجان‌زده می‌شود، با طرفین یک مسابقه یا گفت‌وگو همراه می‌شود؛ از این‌رو مراقبت و دقت در تولید و پخش برنامه اهمیتی دوچندان می‌یابد. هم‌اکنون در کشور روزانه در هر شبکه تلویزیونی حداقل دو تا سه برنامه زنده پخش می‌شود. این تعداد در برخی شبکه‌ها به ۸ برنامه در هر شیفت می‌رسد که بیانگر اهمیت برنامه زنده در رسانه تلویزیون است.

در شرایط کنونی و با توجه به استقبال مخاطبان، تولید برنامه‌های زنده به سرعت در حال فزونی است. به عنوان نمونه، تنها در ۹ ماهه سال ۱۳۹۲

از مجموع ۲۷ هزار ساعت برنامه تولید شبکه‌های
سیما ۱۹ هزار ساعت آن (بیش از ۷۰ درصد)،
برنامه زنده تلویزیونی بوده است.^۱ (سرعت این روند
به گونه‌ای است که به طور قطع پس از چاپ این
کتاب بر تعداد برنامه‌های زنده افزوده شده است.)

تفاوت برنامه زنده با تولیدی

تفاوت میان تماشای یک فیلم و یک برنامه زنده در
تلویزیون را می‌توان به تفاوت بین «نگاه کردن به
کسی» و «بودن با کسی» تشبیه کرد.^۲
برنامه زنده، برنامه‌ای است که تولید و پخش آن
هم‌زمان است، اما برنامه تولیدی، سلسله مراحل
تولید را طی می‌کند و پخش آن آنی نیست و پس
از تولید، مورد بازبینی قرار گرفته و در نهایت آماده
پخش می‌شود. در اجرای برنامه زنده، هیچ امکانی

۱- آیین‌نامه تولید و پخش برنامه‌های تلویزیونی

۲- جک گلد، منتقد تلویزیونی در دهه ۱۹۵۰

برای رفع اشتباه وجود ندارد. از جمله ویژگی‌های برنامه زنده، پیشگیری از بروز اشتباه در کل گروه است. در برنامه زنده همه باید آماده باشند تا برنامه‌ای باکیفیت، جذاب، دیدنی و متناسب با رویدادهای روز روی آنتن برود.

برنامه زنده پویاست و در آن امکان برقراری رابطه دو جانبه وجود دارد. برنامه زنده ارتباط زنده با مخاطب برقرار می‌کند. همچنین برنامه زنده فاقد تدوین و صداگذاری است و اصلاح فرآیند آن امکان‌پذیر نیست. در برنامه زنده همه عوامل قابل کنترل نیست به خصوص اینکه می‌خواهیم از مخاطب دور نباشیم. هنگام ضبط یک برنامه تولیدی همه چیز در اختیار عوامل ساخت آن برنامه است و اگر مشکلی در هر کدام از عوامل پیش آید، امکان دارد ضبط متوقف شده و اشکال برنامه برطرف شده و برنامه دوباره ضبط شود.

(سهرابی، ۱۳۷۷)

ضوابط و معیارهای تولید یک برنامه زنده

پخش زنده رویدادهای اجتماعی، سیاسی در قالب صوت و تصویر ویژگی منحصر به فرد رسانه تلویزیون است. اگرچه اغلب برنامه‌های تلویزیونی از پیش ضبط شده و به اصطلاح غیرزنده هستند، اما برنامه‌های زنده نقش اساسی و مهمی در شناسایی هویت تلویزیون دارند. بسیاری از صاحب‌نظران تلویزیونی، پخش زنده را یک شیوه متمایزکننده تلویزیون از سایر رسانه‌ها دانسته‌اند. اگر برنامه زنده را به عنوان ژانری تعریف کنیم که در آن ضبط و پخش تصویر و صدا به طور هم‌زمان صورت می‌گیرد، این نوع هم می‌تواند شامل برنامه‌های داخل استودیو شود و هم برنامه‌های خارج از استودیو.

با توجه به آنچه گفته شد، به اختصار می‌توان ویژگی‌های زیر را برای برنامه‌های زنده در نظر گرفت؛^۱

۱. برنامه زنده، برنامه‌ای است که مخاطب در لحظه رخداد آن را مشاهده می‌کند و از پیش ضبط شده نیست؛ بنابراین فاصله زمانی بین تولید^۲ و پخش^۳ در برنامه زنده از بین می‌رود.
۲. یک برنامه زنده در معرض انواع اشتباهات و خطاها قرار دارد که در بسیاری از موارد قابل پیش‌بینی و پیشگیری نیستند. این اشتباهات ممکن است در پخش یا محتوای برنامه اختلال ایجاد کند.

۱- Leraghty. chistine andlusted David-(۱۹۹۸)

Formand Public .Page ۵۳

۲- Production

۳- Broadcasting

۳. در مجموع می‌توان گفت برنامه‌های زنده انعطاف‌پذیرند. اگرچه سعی می‌شود برنامه‌هایی از این دست به نحوی هدایت و جهت‌گیری شوند که هم به لحاظ زمانی و هم محتوایی در قالب و چارچوب از پیش تعیین شده باشند، اما به دلایل مختلف ممکن است شاهد تغییراتی در اجرای آن‌ها باشیم، پس انعطاف‌پذیری دارند. این تغییر ممکن است در زمان شروع و خاتمه برنامه رخ دهد. به عنوان مثال، هنگامی که برنامه زنده با برنامه‌های ثابت و از پیش تعیین شده در کنداکتور پخش شبکه تلاقی زمانی پیدا می‌کند، زمان برنامه زنده می‌تواند دستخوش تغییر شود. تغییر در محتوا و جهت‌گیری برنامه نیز امکان‌پذیر است. هر کدام از این حالت‌ها بنا به نوع برنامه و کارگردانی آن، ممکن است کم یا زیاد باشد.

برنامه‌های زنده ترکیبی از بخش‌های زنده و از پیش تولید شده، گرافیک، فعالیت‌های پخش بیرون و درون استودیو است.

ضوابط برنامه‌های زنده در صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران

ویژگی‌های خاص برنامه زنده

یک برنامه زنده، علاوه بر شاخص‌های عمومی باید از پنج ویژگی خاص زیر نیز برخوردار باشد، در غیر این صورت مجوز تولید و پخش برنامه برای آن صادر نخواهد شد:

- ضرورت اطلاع‌رسانی مستقیم و زمان (نظیر برخی از برنامه‌های رهبری، روسای قوا، مسابقه‌های ورزشی، پوشش تصویری انتخابات و راهپیمایی‌ها)؛

- ایجاد حساسیت و جلب توجه ویژه مخاطبان
به مناسبت‌های خاص آیینی (نظیر آیین‌های
ملی، سوگ و سرور)؛

- بالابردن ضریب اعتماد مخاطبان نسبت به
نظام و رسانه ملی (نظیر مناظره‌های
انتخاباتی)؛

- ضرورت کاهش فاصله زمانی بروز یک رخداد
تا اطلاع‌رسانی آن از رسانه؛

- تقویت حس مشارکت مخاطب در
موضوع‌های خاص سیاسی، اجتماعی و
فرهنگی.^۱

ضرورت پخش برنامه‌های زنده در تلویزیون

همیشه در گام نخست برای انجام یک کار، این
پرسش مطرح می‌شود که انجام دادن یا ندادن آن،

۱- آیین‌نامه تولید و پخش برنامه‌های تلویزیونی مرکز
پژوهش‌های سازمان صدا و سیما

چقدر اهمیت دارد. حال، اجرای برنامه زنده تلویزیونی چه ضرورتی دارد؟ آیا کم‌هزینه بودن پخش یک برنامه زنده، ضرورت اجرای آن را تعیین می‌کند؟

امروزه باتوجه به سرعت انتقال اطلاعات، وجود شبکه‌های اجتماعی و... مخاطبان بیش از پیش نیازمند دریافت صحیح و سریع اطلاعات هستند. اطلاع‌رسانی در رسانه تصویری تلویزیون نیز از این امر مستثنی نیست. ضمن اینکه تعدادی از رویدادها باید در لحظه روی آنتن بروند و اگر مشمول زمان شوند، ارزش و جایگاه خود را برای مخاطب از دست خواهند داد. مثلاً پخش مناظره‌های تلویزیونی نه‌تنها باعث شکل‌گیری نوعی اعتماد متقابل بین رسانه و مخاطبان شد، بلکه یک مشارکت ملی را نیز شکل داد. از دیگر رویدادهایی که پخش زنده آن‌ها ضروری است می‌توان به مسابقه‌های جهانی اشاره کرد. مشاهده

این مسابقات و اطلاع از نتیجه آنی آنها برای مخاطب ارزش خاصی دارد و مشمول زمان وقوع رویداد می‌شود.

در نهایت اینکه «بی‌واسطه بودن» رویداد در ارتباط با مخاطب و «غیرقابل پیش‌بینی بودن آن» از ویژگی‌های بارز یک برنامه زنده تلویزیونی است.

فصل دوم:

- کارگردانی یک برنامه زنده تلویزیونی
- تعریف کارگردان و شرح وظایف او در دنیا و تفاوت آن با تلویزیون ایران
- مدیریت و وظایف کارگردان برنامه زنده
- ویژگی‌های شخصیتی و جسمی کارگردان برنامه زنده
- نقش کارگردان در برنامه زنده
- توانمندی‌های کارگردان تلویزیونی
- ضرورت شناخت ژانرهای مختلف برنامه تلویزیونی

کارگردانی یک برنامه زنده تلویزیونی

یک کارگردان، یک رویداد

دیدار با رهبری یا رئیس جمهور، یک مسابقه فوتبال یا یک اتفاق مهم در ایران رخ داده و قرار است دنیا از قاب تلویزیون به طور زنده و مستقیم شاهد برنامه زنده آن باشد. در وهله نخست یک کارگردان انتخاب می شود تا برنامه را روی آنتن ببرد. او باید بداند وقتی کارگردانی می کند، خروجی کار و هر آنچه پخش می شود از زیبایی شناسی تصویر گرفته تا نکات تکنیکی به تصمیم و اجرای آنی او بستگی دارد. باید بداند حساس ترین مسئولیت را برعهده دارد و فرصت تکرار و اصلاح هم ندارد. بینندگان آن رویداد را از دریچه چشم کارگردان می بینند و وقتی درباره آن قضاوت می کنند، می گویند این تصاویر از تلویزیون ایران پخش شده است.